

IN HET KORT

Mogelijke dreigingen van (her)opduikende ziekten bij herkauwers in Vlaanderen.

IN DE KIJKER

Opvallende bevindingen in het veld of vanuit de autopsiezaal van DGZ.

IN BEWEGING?

Trends in de programma's en belangrijke ziekten bij de herkauwers.

Nr.013

EERSTE SEMESTER 2024

Veescoop? DGZ ondersteunt, ook in opdracht van het FAVV, veehouders en dierenartsen bij de bestrijding, monitoring en preventie van dierziekten. Deze editie rapporteert over de eerste 6 maanden van 2024.

IN HET KORT

AI (Aviaire Influenza): In de Verenigde Staten werden op melkveebedrijven gevallen van H5N1 vastgesteld bij dieren en zelfs bij enkele medewerkers, daarnaast ook bij alpaca's en geiten.

Besnoitiose: Omdat besnoitiose zich de laatste jaren vanuit het zuiden van Europa steeds verder noordwaarts wist te verplaatsen, heeft de Belgische rundveesector een wettelijk kader ontwikkeld om de insleep van de ziekte in ons land te trachten te voorkomen. De nieuwe wetgeving werd in maart 2024 gepubliceerd.

Blauwtong: Twee runderen testten positief tijdens de winterscreening. Dit voorjaar werden 3 gevallen vastgesteld, sinds juli werden er nog meer bevestigd. Er zijn drie vaccins goedgekeurd en veehouders worden aangeraden om hun dieren te vaccineren om hen zo tijdig te beschermen.

IBR (Infectieuze Boviene Rhinotracheïtis): Sinds begin 2024 werden er 4 haarden gedetecteerd, verspreid over heel Vlaanderen. DGZ roept op tot voortdurende waakzaamheid.

Schmallenberg: Via het abortusprotocol werden in de eerste 6 maanden van 2024 16 gevallen van Schmallenberg gedetecteerd : 14 bij runderen en 2 bij schapen. Ter vergelijking: in 2023 werden over het hele jaar slechts 2 gevallen gedetecteerd, bij rundvee.

IN DE KIJKER

Leverbot en natte weides: nefaste combinatie voor herkauwers

Het zal weinigen ontgaan zijn dat het natte voorjaar heeft geresulteerd in een weelde aan slakken. Waar slakken op zichzelf weinig gevaarlijk zijn voor onze herkauwers, speelt een bepaalde slakkensoort, namelijk de leverbotslak (*Galba truncatula*), een belangrijke rol in de levenscyclus van de leverbot (*Fasciola hepatica*). Natte weersomstandigheden zijn ideaal voor deze tussengastheer. Daarom is verhoogde waakzaamheid op zijn plaats bij het uitweiden op natte weides. De leverbotslak overleeft in ondiepe waterpoelen en ontwikkelt zich vanaf een temperatuur van 18 °C. Na passage door de slak zal de immature leverbot zich vasthechten aan het gras. Weet dat dit stadium van de leverbot tot meer dan een jaar

>> ZIE VOLGENDE PAGINA

infectieus kan blijven voor herkauwers. Het beperken van contact met dergelijke waterplassen is belangrijk om leverbot te voorkomen. Na inkuilen zal de leverbot niet veel langer dan een maand kunnen overleven.

Alle herkauwers zijn gevoelig voor leverbot. Vaak worden productiedalingen of verminderde groei waargenomen als een dier besmet is. In erge gevallen kan er bloedarmoede of leverschade optreden. Zeer zeldzaam is er hyperacute sterfte beschreven. Runderen bouwen een zeer sterke immuniteit op, dit in tegenstelling tot schapen die levenslang gevoelig blijven voor leverbot-infecties.

Vermijd dat je dieren grazen op natte stukken weide. Beter nog: baken deze natte stukken af, zodat je dieren er niet bij kunnen.

Hoe leverbotbesmetting vaststellen?

De diagnose van leverbot kan direct gesteld worden door middel van microscopisch onderzoek op de aanwezigheid van leverboteieren in mest. Eieren van de parasiet zijn echter pas waarneembaar 8 tot 12 weken na infectie. Het is al vroeger mogelijk om antistoffen te detecteren in het bloed. Deze verschijnen 3 weken na infectie en blijven tot zeker 6 maanden detecteerbaar. De Fasciola tankmelk ELISA identificeert bedrijven waar meer dan 25% van de dieren antistoffen in het bloed vertonen tegen leverbot. Door regelmatig bloed, tankmelk of mest te laten onderzoeken, kan men duidelijkheid krijgen over de leverbotsituatie op het bedrijf. Meer over leverbot vind je in deze brochure: www.dgz.be/publicaties/focusbrochure-leverbot.

IN BEWEGING?

Programma / Ziekte	Meting	2023 (jan-jun)	2023 (jul-dec)	2024 (jan-jun)	Trend
BVD	% vrije bedrijven	99,5% *	99,6% *	99,5%*	↓
	% IPI's geboren	0,006%	0,0004%	0,011	↑
	aantal geïnfecteerde bedrijven	3	1	4	↑
IBR	% vrije bedrijven	98,9%*	99,2%*	99,5%*	↑
	verlies vrij statuut	4	7	23	↑
ParaTBC	deelnamegraad	94,0*	95,5%*	95,5%*	-
	niveau A	-**	91,4%	-**	-
Neospora (serum)	antistoffen positief	9,7%	9,9%	9,6%	↓
Salmonella (serum)	antistoffen positief	4,2%	6,5%	4,9%	↓
Ostertagia (melk)	antistoffen positief	9,3%	23,8%	20,4%	↓
Mycoplasma (serum)	antistoffen positief	25,8%	27%	31,2%	↑
Seizoensgebonden programma's/ziektes					
Abortusprotocol	aantal foetussen	1.663	1.491	1.748	↑
Griepbarometer	aantal inzendingen	244	407	356	↑
Leverbot	antistoffen + tankmelk	10%	9,2%	4,8%	***
Autopsie	aantal runderen	500	566	522	↑
Celgetal	gemiddeld celgetal/ml	190.467	198.150	193.362	-

- : Situatie stabiel

* : Situatie op respectievelijk 30 juni en 31 december 2023, en 30 juni 2024

** : Paratbc niveaus zijn pas op het einde van het werkjaar gekend

***: Trend te bekijken op langere termijn

Cijfers gebaseerd op beschikbare gegevens op 29/07/2024.